

Krajanské informace

Vydává Velvyslanectví České republiky v Pretorii ve spolupráci s českými krajany
v Jihoafrické republice

Náměty a příspěvky:

e-mail: RadkaHej@gmail.com

Fax: 012 5482765

poštovní adresa: Krajanské informace, PostNet suite 166, Private Bag X11, Halfway House, 1685

Vážení a milí krajané,

Rozeberme spolu, pěkně písmenko po písmenku, co nám přinesl tento měsíc a s ním další číslo Krajanských informací:

- Č** – je pro čekání na nové číslo.
- E** – je pro ekonomické a jiné extra-zajímavé zprávy, jako třeba z MS v ledním hokeji nebo o úspěchu českého platického chirurga, kterými jako vždy začínáme a v nichž excelujeme. Dále pro seriál o Etiketě, kde se dozvíme více o tom jak správně a hlavně s noblesou psát a telefonovat.
- R** – je pro dneska to zase rozjedeme a roztočíme v ostatních pravidelných seriálech. Podíváme se do severočeského města Děčína, v Číslech a údajích probereme geologickou stavbu a nerostné bohatství. ČR a v Kultuře vás pozveme do kin na nové filmové zpracování světoznámého románu Jane Eyre.
- V** – je pro vynálezce Prokopa Diviše, kterému jsme věnovali České osobnosti; výborné Recepty; vybraný a vytříbený humor a vyjmenovaná slova po V v Češtině.
- E** – je pro další elegantní esa, která jsme pro vás tentokrát připravili. Jistě si rádi přečtete o jihoafrickém klavírním virtuóзовi panu Justinu Krawitzovi, který má velmi rád českou hudbu a všechno české vůbec. A pro ty z vás, kteří bydlí v Kapském Městě a okolí přidáváme ještě pozvání na jeho recitál. Ve Zdraví si povíme o ovoci a kolik že ho vlastně máme jíst a v Zajímavostech o všech kulturních památkách světového a kulturního dědictví UNESCO, které Česká republika v současnosti má.
- N** – je pro nádherné a nerušené počteníčko a na shledanou zase za měsíc.

Vaše redakce

Z obsahu

ÚVOD.....	1	Zábava.....	10
Z obsahu	1	a) ČEŠTINA	10
Oznámení Zastupitelského úřadu ČR v Pretorii	2	b) HÁDANKA.....	10
Výběr zpráv (květen 2011).....	3	c) ČESKÉ OSOBNOSTI.....	10
Inzeráty/Oznámení	5	d) RECEPTY	11
JIHOAFRICKÁ a ČESKÁ MĚSTA	5	e) HUMOR	12
ETIKETA:.....	7	f) ZAJÍMAVOSTI.....	12
Jak psát a telefonovat	7	g) KULTURA	15
Česká republika v číslech a údajích	8	h) ZDRAVÍ	16
		Správná řešení:	16

Avízo:

V krátké budoucnosti vás, české krajany, osloví Zastupitelský úřad e-mailem či dopisem s prosbou o vyplnění krátkého dotazníku s cílem získat aktuální kontaktní informace a zároveň zjistit váš zájem být informováni o akcích pořádaných Zastupitelským úřadem. Vaše odpovědi budou nesmírně důležité, neboť na jejich základě začneme budovat novou aktuální databázi. Prosíme věnujte tedy tomuto avíзованému dotazníku pozornost.

UPOZORNĚNÍ KONZULÁRNÍHO ODDĚLENÍ

Zápis dětí do pasů rodičů končí 30.6.2011

Rodiče, kteří se chystají s dětmi do zahraničí (do ČR) a dosud nemají své děti zapsané v cestovním dokladu, tak musí učinit nejpozději do **30.6.2011**.

Od **1.7.2011** přestanou české úřady děti zapisovat do pasů rodičů a bude možné dětem mladším deseti let vydat jen cestovní pas.

Příští rok, od **26.6.2012**, budou muset mít všechny děti povinně cestovní pas vlastní.

Všechny zápisy proto pozbudou platnosti.

Cestovní doklady se tedy budou vydávat podle zásady "jedna osoba – jeden cestovní pas".

Konzulární oddělení,
Velvyslanectví ČR v JAR

Vážení krajané,

reagujeme na váš zájem o výuku českého jazyka v Kapsku. ZÚ v Pretorii ve spolupráci s lingvistkou Radkou Hejmalovou-Millar připravují Seminář českého jazyka v Kapském Městě. Seminář bude rozdělen na dvě části - pro děti a pro dospělé, případně dále podle úrovně znalosti češtiny zájemců.

Uspořádání akce bude záviset především na počtu zájemců. Zájemci se mohou hlásit na adrese RadkaHej@gmail.com.

Ve svém e-mailu uveďte, prosím, jméno, jde-li o dospělého nebo o dítě, u dětí také věk, a znalost českého jazyka (například: "česky neumím vůbec"; "česky rozumím, ale neumím číst a psát"; "česky mluvím plynule, chci se zdokonalit ve čtení a gramatice"; "chci si jen oživit českou gramatiku";.....).

Další údaje budou upřesněny později.

Děkujeme a těšíme se na spolupráci a na shledanou.

Zastupitelský úřad ČR v Pretorii by chtěl informovat krajskou komunitu o následujících kulturních akcích, které jsou organizovány za podpory našeho velvyslanectví:

Inscenace dětské opery **Brundibár** od Hanse Krásky. Představení proběhnou ve dnech 18., 19., 20. a 21. července 2011 v Kapském Městě v divadle Artscape. Představení opery Brundibár vzniklo ve spolupráci s Cape Town Holocaust Centre, Cape Town Opera a Artscape Theatre. V průběhu konání akce budou vystaveny též dětské kresby z Terezína. Více informací na: www.artscape.co.za.

Cape Town City Ballet připravuje provedení slavného baletu Labutí jezero od P.I. Čajkovského ve dnech 19. – 26.8.2011). V hlavní roli se představí česká umělkyně **Daria Klimentová**, která v současné době působí jako primabalerína Anglického národního baletu. Nenechte si ujít tuto unikátní příležitost vidět největší českou baletní hvězdu světového formátu. Více informací na: www.capetowncityballet.org.za

30 May 2011

Czechoslovak Sokol South Africa

63 Partridge Avenue

Alan Grove, Kempton Park

Dear Friends

On behalf of the staff and terminally ill patients of Hospice East Rand, please accept my sincere appreciation for your donation of R3000.00. Your receipt 72403 is attached.

Hospice offers a program of total specialized care to terminally ill patients, when the disease is progressive and at an advanced stage. Hospice brings palliative care to the patient, the main focus being pain control and treatment of symptoms. Family members are provided with emotional support and counseling as required.

Your generosity will assist us in continuing this unique care to relief suffering. We value your support greatly.

Kind regards,

GERDA BAVERSTOCK

PUBLIC RELATIONS OFFICER – HOSPICE EAST RAND

CELL 082 492 0302

Výběr zpráv (květen 2011)

* Čeští hokejisté vybojovali na MS bronz.

Rusy rozstříleli sedmi góly!

Bronzové medaile přivezli hokejisté České republiky z letošního mistrovství světa na Slovensku. Ve svém posledním utkání na šampionátu porazili v souboji o třetí místo Rusko 7:4 a turnaj opouštěli se zdviženou hlavou. V divokém zápase zářili na české straně především autor hattricku Roman Červenka a dvougólový střelec Petr Průcha. Rusové po první třetině vedli, ale právě výše zmínění čeští hráči se ve druhé části postarali o obrat.

Ceští hokejisté se mohli pochlubit na MS v Bratislavě a Košicích nejvyšší efektivitou střelby. Tým trenéra Aloise Hadamczika nastřílel na turnaji také nejvíce branek, v devíti duelech jich docílil 36. Potřeboval k tomu 290 střel a měl tak úspěšnost 12,41 procenta. V úspěšnosti přesilových her byli Češi s 21,88 procenty čtvrtí a v oslabení s 88,89 procenty třetí.

Český tým byl na sousedním Slovensku také druhým nejnavštěvovanějším týmem podle průměru a celkově jej na stadiónech vidělo nejvíce lidí. Devět českých zápasů navštívilo 83.551 fanoušků, tedy v průměru 9283 na utkání. Lépe na tom byli jen domácí Slováci, na jejichž šest duelů zavítalo průměrně 9301 příznivců.

* Hokejový šampionát v novém

Hokejové mistrovství světa bude mít v příštím roce nový model. Už v základní skupině tak narazí čeští reprezentanti na dva silné soupeře - domácí Švédsko a tradičního rivala Rusko. V základní skupině B ve Stockholmu se dále utkají s Německem, Norskem, Lotyšskem, Dánskem a Itálií.

Skupinu A vytvoří Helsinkách domácí obhájci titulu Finsko spolu se zámořskými týmy Kanadou a Spojenými státy, silnou trojku doplní Švýcarsko, Slovensko, Bělorusko, Francie a Kazachstán. Švédové a Finové se původně podle žebříčku IIHF měli sejít v jedné skupině, ovšem vzhledem k pořadatelské obou zemí je Mezinárodní hokejová federace musela rozdělit.

Za rok se bude hrát jiným způsobem než dosud. Ve dvou osmičlenných skupinách budou hrát týmy každý s každým, čtyři nejlepší celky z každé skupiny pak postoupí přímo do play-off. Poslední týmy v obou skupinách sestupují, o udržení se již hrát nebude.

Změny nastaly i v systému nižších divizí. Tam bude pole účastníků rozděleno také na dvě skupiny, ale postoupit mezi elitní šestnáctku bude možné jen ze skupiny A, do níž budou zařazeny týmy na 17. až 22. příčce světového pořadí. Vítěz skupiny B, určené zemím na 23. až 28. místě, si vybojuje postup do "áčka".

Hlavním dějištěm jsou Helsinky, kde jsou naplánována obě čtvrtfinále soupeřů ze skupiny A, pak i obě semifinále a boje o medaile. Češi by se tak stěhovali ze Švédska jen v případě postupu mezi nejlepší čtyři. Turnaj se hraje od 4. do 20. května.

* ČSA ubyla téměř sedmina cestujících, klesá i ruzyňské letiště

České aerolinie tvrdí, že jsou na tom lépe, než čekaly. Jak to vypadá v praxi? Rychleji než ČSA ubývají v Evropě pasažéři jen řeckým Aegean Airlines. Pociťuje to i další státní firma, Letiště Praha. Tomu rovněž ubývají cestující, i když v Evropě celkově provoz roste.

Podle posledních statistik za první čtvrtletí, které zveřejnila Asociace evropských aerolinek (AEA), klesl za první tři měsíce letošního roku počet přepravených cestujících na palubách letadel ČSA o 13,5 procenta.

Souvisí to především s velkou redukcí kapacity, která u ČSA loni nastala: po konci dálkových linek vedení prodalo také část své flotily boeingů. Ani menší kapacitu však ČSA nezaplnilo lépe: obsazenost letadel klesla o 1,8 na 61,6 procenta. To je o téměř deset procentních bodů méně, než je evropský průměr.

ČSA si hodně slibují od letního letového řádu, který přinesl řadu nových linek hlavně směrem na východ.

Nepříznivá čísla ČSA za první čtvrtletí se promítají i do počtu pasažérů u další státní firmy, Letiště Praha. V březnu klesl počet cestujících o 2,9 procenta. Statistiky ukazují problémy především cestovních kanceláří. Na charterových letech přepravily meziročně téměř o pětinu méně cestujících.

* Nezaměstnanost výrazně klesla, volných míst přibýlo

Počet lidí bez práce je opět nižší. Oproti březnu o téměř 34 tisíc. Nezaměstnanost klesla v dubnu na 8,6 procenta a dostala se tak poprvé od loňského listopadu pod hranici devíti procent. Příznivé je i to, že mírně roste počet nabízených pozic, o jedno místo nyní bojuje už "jen" 14 lidí. Na začátku roku to bylo více než 18.

Bez zaměstnání bylo na konci dubna přesně 513 842 lidí, tedy o 33 920 méně než o měsíc dříve.

* Chirurg Bohdan Pomahač: Čech oslnil svět!

Dallas Wiens (25) se stal prvním Američanem, který dostal kompletně nový obličej. Transplantace se povedla díky českému chirurgovi Bohdanu Pomahačovi (40). Právě on byl pověřen vedením náročné 15hodinové operace, na níž se podílelo 30 lékařů. Panu Wiensovi lékaři museli transplantovat úplně vše: ústa, nos, rty, oči, obočí, svaly, napojit nervy...

O tvář přišel v listopadu roku 2008. Při opravě kostelního okna stál na stavebním výtahu, ztratil rovnováhu a drát vysokého napětí mu sežehl tvář na uhel! Tři měsíce strávil v umělém spánku, podstoupil 22 operací. Lékaři předpokládali, že zůstane od krku dolů ochrnutý, nebude schopný mluvit ani přijímat potravu.

Avšak Dallas je mužem obrovské vůle. Nevzdal to. Za pár měsíců se dokázal postavit a nyní běžně udělá 15 sklapovaček. Jenže až donedávna byl mužem bez identity. A jeho sen, že jednou políbí dcerku, se zdál nespílitelný. Teď je mu o poznání blíž.

Speciální tým lékařů, jemuž velel Bohdan Pomahač, pro něj obstaral vhodného anonymního dárce obličeje. Náročná operace se uskutečnila v brighamské nemocnici. Potrvá asi tři měsíce, než bude schopen pohybovat svaly a něco cítit. Nebude vypadat ani jako dárce, ale nebude mít ani svou dřívější podobu. Jeho nová podoba bude něco mezi tím. Dr. Pomahač, který na jeho obličej přemístil tkáň od vlasů až po ohryzek! Operace stála 58 milionů Kč a byla hrazena z grantu ministerstva obrany.

První transplantaci celého obličeje provedli minulý rok chirurgové ze Španělska.

Zpracovala: Mirka Schullerová

Inzeráty/Oznámení

Pan **Jiří Čermák** hledá svého **bratra Radka Čermáka**, narozeného dne 19. 11. 1967 v Kladně, který v roce 1998 odešel do JAR. Pana Jiřího Čermáka lze kontaktovat na adrese: PS 2/B-3, 713 02, Ostrava

Paní Hanna Ruesh hledá pana Milana:
I am looking for Milan Klco in Jhb.
Milan, please phone me – my cell number is 083 510 86 99, e-mail: chameleonfin@mweb.co.za
Hania and Karolinka
Buzka!

Villa Klara B&B nabízí ubytování v luxusně vybavených pokojích v srdci Johannesburgu v Northcliffu. Guesthouse je vhodně situován velmi blízko nákupního střediska Cresta.

Ideální pro byznysovou klientelu díky své poloze. (CBD 15minut, Sandton 20minut, N1 7 minut, nemocnice 10 minut)

Pokoje mají WiFi spojení.

Pro více informací navštivte naši webovou stránku

www.villaklara.co.za

Rezervace: klara@villaklara.co.za či 011 478 2513.

Denně od: 08:00 do 17:00.

At Villa Klara, the customer always comes first.

Výuka češtiny a angličtiny od začátečníků až po velmi pokročilé, od dětí až po důchodce. Individuální přístup. Kontakt: Radka Hejmalová-Millar, mobile 0824681401, phone 011 4682175, e-mail RadkaHej@gmail.com

Kvalifikovaná soudní překladatelka nabízí vypracování překladů z češtiny do angličtiny a z angličtiny do češtiny (případně z a do ruštiny a němčiny). Kontakt: Radka Hejmalová-Millar, mobile 0824681401, phone 011 4682175, e-mail RadkaHej@gmail.com

Naučte se šít jako profesionálové a oblékejte se podle svých představ.

KURZY ŠITÍ pro začátečníky i pokročilé

Individuální přístup a zdokonalení vašich dovedností jsou u nás zaručeny.

Specializujeme se také na **DESIGN A ZAKÁZKOVÉ ŠITÍ** svatebních šatů; večerních, business a vycházkových oděvů.

Najdete nás v Centurion.

VOLEJTE **0834484795** – Petra

JIHOAFRICKÁ a ČESKÁ MĚSTA

DĚČÍN

Město Děčín (německy *Tetschen-Bodenbach*) leží v severních Čechách na soutoku řek Labe a Ploučnice. Od 1. července 2006 je statutárním městem. Zaujímá rozlohu 118,04 km², počet obyvatel se pohybuje okolo 52 tisíc trvale bydlících (okres Děčín má celkovou rozlohu 909 km² a žije v něm cca 135,5 tis. obyvatel). Je významným říčním přístavem, důležitou železniční křižovatkou a leží na křižovatce několika významných silničních tahů. Děčín je nejnižší položené město v České republice. Jeho centrum má nadmořskou výšku 135 metrů.

Dnešní Děčín sestává ze dvou původně samostatných měst, Děčína (na pravém břehu Labe, dříve též německy *Tetschen*) spolu se Starým městem a Podmokel (na levém břehu, německy *Bodenbach*), která byla sloučena roku 1942 do jednoho města s německým názvem *Tetschen-Bodenbach*. Od 1947 má město krátký český název *Děčín*.

Město Děčín používá původní znak královského města - tím je v červeném poli Český dvouocasý lev s korunkou, držící parmu.

Historie

První písemná zmínka o Děčíně pochází z roku 1283. Původní

osídlení bylo založeno při tehdejší labském brodu, kterým procházela významná obchodní stezka.

Zámek v Děčíně

Na dnešní zámecké skále bylo postupně vybudováno dřevěné přemyslovské hradiště, které sloužilo jako správní a obranné středisko. Ve 13. století byl na místě hradiště vybudován gotický kamenný hrad, v jehož podhradí nechal král Přemysl Otakar II. založit královské město.

Ve 14. století zasáhlo město, tehdy ležící v těsné blízkosti řeky, několik povodní. Proto bylo jeho centrum přestěhováno o kus výše, přibližně do úrovně dnešního Masarykova náměstí v Děčíně. Tehdy mělo město právo obchodu, říční dopravy a rybolovu.

V období husitské revoluce bylo město postiženo několika požáry. V 16. a 17. století docházelo k častému střídání majitelů děčínského panství - vystřídali se zde 3 majitelé, než je získal rod rytířů z Bünau (*Bynov*). Za jejich vlády nad Děčínem došlo k prudkému rozvoji obchodu a řemeslné výroby. Město provozovalo cihelny, vápenku a kamenolomy. Vlastnilo také přístaviště, loděnice a přivozy, které znamenaly významný zdroj příjmů. V majetku rodu rytířů z Bünau město přetrvalo až do třicetileté války.

V roce 1628 bylo panství prodáno rodu Thun - Hohenstein. Po třicetileté válce význam Děčína opět poklesl. V tom období zahájili Thunové významnou rekonstrukci městského hradu na barokní zámek, obklopený zahradami. Další rozvoj přineslo Děčín až 18. století, kdy došlo ke zrušení pevnostního statusu města. Thunové opět

přestavěli zámek, tentokrát do klasicistní podoby, ve které je dosud. Byl opět obnoven labský říční obchod.

Velkým stimulem pro další bouřlivý rozvoj města bylo zprovoznění železniční trati Praha - Drážďany, 8. dubna 1851. Hlavní trať procházející po levém břehu Labe zahájila přeměnu Děčína ve významné středisko průmyslu. Rozvíjet se začala zejména dosud malá vesnice Podmokly, kterou trať procházela. V roce 1874 se z Děčína stal železniční uzel. Dostavěny byly také tratě z Teplic, České Kamenice a Ústí nad Labem (po pravém břehu řeky). Vystavěn byl železniční most přes Labe. Společně se železnicí se rozvíjí také labská paroplavba. V Podmoklech rostou průmyslové podniky společně s bouřlivou bytovou výstavbou. Vesnice je v roce 1901 povýšena na město a v roce 1914 má již okolo 20 tisíc obyvatel.

Ve válečném roce 1942 bylo dvojměstí Děčín a Podmokly, společně s obcí Staré Město sloučeny do jednoho města se společným názvem Děčín. Tento stav byl potvrzen i po válce v roce 1945, kdy byly k již vzniklému celku ještě přičleněny další obce (Rozbělesy, Chrochvice, Želenice, Vilsnice, Bynov, Bělá, Boletice nad Labem, Nebočady, Březiny).

V éře komunismu dále pokračuje výstavba města. Dále se rozvíjí průmysl a vlivem bytové výstavby dochází také k dalšímu nárůstu počtu obyvatel. Od roku 1960 je Děčín sídlem velmi lidnatého severočeského okresu zabírající plochu 909 km² a čítajícího 130 tisíc obyvatel. Velká panelová sídliště vznikají v 60. - 80. letech 20. století zejména ve Starém městě, v Boleticích nad Labem, ve Želenicích, v Bynově, na Březinách a v Novém městě. Touto zástavbou bylo ale velmi postiženo zejména historické jádro starého Děčína. V této době byl opět posílen význam labské plavby výstavbou moderního přístavu a překladiště v Loubí, čímž se Děčín stává nejvýznamnějším českým přístavem. Od roku 1980 jsou k Děčínu připojeny další okolní obce, např. Dolní Žleb nebo Lesná.

Hospodářství

Nejvýznamnějšími průmyslovými obory v Děčíně jsou strojírenství, elektrotechnika, a hutnictví barevných kovů. Největšími zaměstnavateli ve městě jsou České dráhy, Česká pošta, Kabelovna Děčín-Podmokly (největší průmyslový podnik), Alusuisse (hliníkárna), Obalex a Severočeská energetika.

Do roku 2001 byla největším zaměstnavatelem ve městě společnost Československá plavba labská. Po jejím úpadku byla velká část zaměstnanců propuštěna. V roce 2002 zaniklou společnost odkoupila skupina ARGO a se sníženým počtem pracovníků, který oproti roku 2000 dosahuje pouhých 29,3 %, opět obnovila její provoz.

Rodáci

- Leopold Lev Thun-Hohenstein (1811 - 1888), český šlechtic a politik
- Leopold Leonhard Raymund Thun-Hohenstein (1748 - 1826), pasovský biskup
- Miroslav Tyrš (1832 - 1884), český kritik, historik umění, estetik, profesor dějin a klasické archeologie na Karlově univerzitě, spoluzakladatel organizovaného tělovýchovného hnutí v Čechách, zejména Sokola
- Johann Radon (1887 - 1956), rakouský matematik
- Julius Arigi (1895 - 1981), rakouské stíhací eso v první světové válce
- Helmut Preidel (1900 - 1980), severočeský archeolog, historik, konzervátor a pedagog
- Jiří Bartoška (* 1947), český herec a filmový organizátor
- Vladimír Šmicer (* 1973), bývalý český fotbalista
- Tomáš Kraus (* 1974), český akrobatický a sjezdový lyžař, reprezentant ve skikrosu
- Petr Voříšek (* 1979), český fotbalista
- Karolína Kurková (* 1984), česká modelka
- Sámer Issa (* 1985), český zpěvák

Zpracovala Radka Hejmalová-Millar

ETIKETA:

Jak psát a telefonovat

Druhý díl našeho Průvodce etiketou patří komunikaci písemné - třeba vizitkám, krásnému pozůstatku časů, kdy se tak ohlašovala návštěva. Přidáme také, jak správně zacházet s Bellovým vynálezem - telefonem, nebo dnes neomyšlnou elektronickou poštou.

Vizitka patří do pouzdra

Malé kartičky se staletími dlouhou historií se liší podle povolání, vkusu a povahy jejich majitele. Vizitka poskytuje první obrázek o osobě nebo firmě a o jejím vkusu. Firemní vizitky (s logem nebo obchodním jménem) obvykle zajišťuje zaměstnavatel podle svých potřeb. Čím vyšší je funkce v hierarchii úřadu či firmy, tím méně údajů vizitka obsahuje. Číslo mobilního telefonu se vyskytuje pouze na vizitkách lékařů, daňových poradců nebo advokátů. Uvedení znamená: jsem k dispozici stále. Pro případ mimopracovního styku bývá vhodnější, pokud svému protějšku věnujete vizitku osobní (mobilní telefon lze připsat), jedná se vždy o projev sympatií.

Tipy:

- Soukromé vizitky by neměly mít nápadný papír, formát by měl být menší: obvykle temnější odstíny barev na bílém (světlém) křídovém papíře. Jméno a příjmení se tiskne tiskacími písmeny nebo ozdobným typem písma.
- Nejčastější situací, kdy se vizitky vyměňují, bývá představování.
- Vizitka patří ke květinám nebo darům, které nepředáváte osobně (zasíláte např. prostřednictvím firmy v době své nepřítomnosti).
- Vizitky nenoste po kapsách nebo volně v kabelce, ale v pouzdře na vizitky - nejlépe kovovém.
- Nezdivoříte vypadá, když předané vizitce nevěnujete vůbec žádnou pozornost.

Psaní je věda

Že dopisy nepíšete? Jsou události, ke kterým prostě patří. Pokud napíšete do adresy nejprve jméno adresáta a pak firmu, jedná se o dopis do vlastních rukou. V opačném případě ho může otevřít i jiná osoba. Můžete také zvolit upozornění - například „k rukám“ či „do vlastních rukou“, většinou pak takto označený dopis otvírá ten, komu je určený. Stránky dopisu se, kromě první, číslují. Nepokládá se za zcela správné, pokud popisujete i rub stránky. Obchodní a úřední dopisy mají zpravidla předtištěné údaje (jméno firmy, vyřizuje, naše značka).

Milostné dopisy sice e-mailová komunikace a rychlé, strohé esemesky skoro vytlačily, ale přece jen... Když jde o hraniční okamžik, vezměte pěkný papír a pero. Zkuste vyjádřit, proč je pro vás adresát tak cenný. Nebojte se slz, přiznejte své chyby, požádat o odpuštění. Romantika stále žije!

Tipy:

- V osobních dopisech se zpravidla datum pojí s místem odeslání a je umístěno vpravo. Například Ostrava 11. 7. 2009
 - Po oslovení (na levé straně končí čárkou), začíná následující text na dalším řádku malým písmenem.
 - Pokud nevíte, komu se dopis dostane do rukou, začněte nezávazným oslovením (např. Vážení).
 - Pokud dopis podepisujete ve dvou, umístěte podpisy vedle sebe (vlevo patří podpis významnější osoby).
 - Pouze ručně (nikdy ne e-mailem!) se píše blahopřání a kondolence.
 - Zkratka P. S. (post scriptum) patří za podpis, i toto sdělení podpisujete, třeba jen monogramem.
- Pokud se s adresátem, který zastává významnou funkci, a píšete mu v úřední záležitosti, ovšem znáte osobně, je možné za formální Vážení pane řediteli, připojit ještě ručně psané Milý Jiří,..."

Telefonujte na úrovni

Můžeme konstatovat, že s nástupem nových komunikací (e-mail, world wide web - www) či telekonference skončila nadvláda telefonu jako unikátního prostředku pro hovory na dálku. Nicméně i tak se etikety telefonického styku dotkneme - platí základní pravidla, stabilizovaná až v posledních desetiletích. Každý telefonát rozdělujeme do tří částí: úvod, vlastní sdělení a ukončení hovoru. Pokud zvedáte v zaměstnání telefon zvončí, po pozdravu uvádějte jméno firmy a své jméno. Když voláte sami, po pozdravu se představte příjmením a pokud se jedná o pracovní záležitost, připojte jméno firmy nebo společnosti. Také u soukromých telefonátů by se měl volaný nejdříve představit.

Pokud při psaní sms zprávy víte, že vás má adresát v uložených kontaktech, nemusíte se představovat. Každou jinou situaci citlivě a individuálně posuďte - nejčastěji hned na začátku se uveďte, odkud se znáte, na konec přidejte další, třeba e-mailový kontakt.

Tipy:

- Pokud telefonujete, předpokládá se, že iniciativa hovoru spočívá na vás.
- Po pozdravu je vhodné vznést dotaz, zda nerušíte. Pokud vám někdo zavolá nevhod, sdělte mu, kdy může zavolat.
- Při přerušení spojení je na volajícím, aby se znovu ozval.

- Domů se nedoporučuje volat před 9 ránní (během víkendu před 10) a po 21. hodině večer. Pokud to není nutné, vyhněte se i době oběda.
- Osobní vzkazy na záznamníku v zaměstnání nenechávejte. Nic z vašeho soukromí nepatří ani do faxu.
- Mobilní telefon nemějte zapnutý: na důležité návštěvě, na jednání, u lékaře, v nemocnici, na kulturních akcích, v letadle. Telefonování při svatebním obřadu, stejně tak třeba během pohřbu je opravdu nemístné. Rušivě mohou působit i hlasité telefonáty v restauraci nebo veřejné dopravě."
- Psaní textových zpráv uprostřed dialogu se považuje za neslušné - podobně jako telefonování. Od posledního desetiletí 20. století používáme zcela běžně efektivní a poměrně spolehlivou službu elektronické pošty. Ubylo služeb přes fax i telefon, docela na vymření jsou nepostradatelné vynálezy jako telefonní budka. Pokud komunikujete v práci e-mailem, počítejte s tím, že dopis, který odesíláte, by měl mít všechny náležitosti jako každý jiný (datum připojí program automaticky). Váš e-mail by měl odcházet s vyplněnou rubrikou subject (předmět) - s definicí obsahu. Oslovení záleží na vašem postoji k adresátovi: formální u obchodního dopisu, jméno, pokud jde o přítele. Odpověď na e-mail zasílejte nejlépe okamžitě, pokud byste se k e-mailové poště nedostali do 48 hodin, přidejte omluvu. V případě, že nemáte čas odpovědět, zašlete svému partnerovi alespoň zprávu, potvrzující příjem pošty.

Tipy:

- Zprávy by měly být stručné, jasné a srozumitelné, běžná délka je do 20 řádků.
- Při psaní používejte obvyklé zvýraznění a odlišení v textu: hvězdičky kolem slova zvýrazňují důležité části textu.
- Při psaní zpráv se vyhněte jakýchkoliv sarkasmů, dvojsmyslů či humoru. Takový způsob komunikace se považuje za nepatřičný. Použití emotikonů (tzv. smajlíků) předem pečlivě zvažte

Zpracovala: Mirka Schullerová

Česká republika v číslech a údajích

Geologická stavba ČR

Jádro území dnešního ČR vzniklo v období starohor (proterozoikum) a prvohor (paleozoikum). Během starohor byla oblast Českého masivu pokryta mořem, ve kterém se usadila silná vrstva sedimentů. Koncem starohor se velká část těchto starohorních sedimentů přeměnila v krystalické břidlice. Jejich stopy nacházíme na Českomoravské vrchovině, Šumavě a v jižní části Českého lesa. Ve starších prvohorách (kambriu a devonu) se na českém území uložily další mořské sedimenty, hlavně pískovce, jílovité břidlice a vápence. Největší území vybudované devonskými vápenci představuje Moravský kras se svými jeskyněmi a propastmi.

V mladších prvohorách (permu a karbonu) vznikly základy pohoří Českého masivu, jako jsou Krušné hory, Krkonoše, Orlické hory nebo Jeseníky. Ve středních Čechách, kde se zachovaly sedimenty ze starších starohor, byly tyto sedimenty proniknuty magmatiky, hlavně žulami, v jejich sousedství se pak tvořily rudní žíly s různými minerály kovů. Tato oblast bohatá na naleziště fosilií je pojmenována barrandiem po francouzském paleontologovi Barrandovi, který zde fosilie objevil první. V karbonu se také v močálech za teplého a vlhkého počasí vytvořila z rostlinných zbytků naše česká naleziště černého uhlí (Ostravsko, Kladensko).

Joachim Barrande (1799 – 1883) byl původem Francouz, který přišel do Čech jako stavební inženýr. V údolí řeky Berounky objevil velká naleziště fosilií z prvohor – trilobitů – a začal se věnovat paleontologickému a geologickému studiu této oblasti. Na základě svých studií vydal 22 svazků vědeckých prací.

V druhohorách (mezozoikum) byla severní, severovýchodní a východní část Českého masivu pokryta mělkým kontinentálním mořem. Na dně tohoto moře se usadily hlavně pískovce a opuky, které mají mocnost několika set

metrů. V druhohorách se také zakládal reliéf dnešní jihočeské krajiny se soustavou močálů a jezer.

Ve třetihorách nastaly silné horotvorné pohyby, které vedly k vytvoření mladých evropských pohoří, jako jsou například Alpy a Karpaty. V této době se vytvořily základy těch pohoří, která patří do soustavy Karpat, a zdvihla se okrajová pohoří Českého masivu. Pod horami vznikly zlomy, kudy pronikalo ven z hlubin magma. Podél zlomů vyvěrají dodnes teplé a studené minerální vody. Pod Krušnými horami se ve zlomech vytvořily zejména močály, kde se hromadily rostlinné zbytky, což vedlo ke vzniku zdejších ložisek hnědého uhlí. Probíhala silná vulkanická činnost, která byla nejsilnější v Českém středohoří (čedičové útvary) a v Nízkém Jeseníku.

Ve čtvrtohorách byla už oblast Českého masivu a Karpat pozměněna jen málo. Ojedinele, zejména v Krkonoších a na Šumavě, nacházíme stopy po činnosti ledovců.

Rašeliniště

K mnoha přírodním zvláštnostem České republiky patří rašeliniště s „bezednými“ jezírky na Šumavě a rašeliniště s vývěry plynů Soos u Františkových Lázní

Jeskyně a propasti

V současné době je v ČR přístupných 13 jeskyní. Českým největším a nejlépe rozvinutým krasovým územím je Moravský kras. Leží severně od Brna a zahrnuje oblast dlouhou asi 25 km a širokou 2 – 5 km. Je tvořen komplexem několika jeskyní s propastmi. Do tohoto komplexu patří například nejdelší česká jeskyně – Punkevní jeskyně (32,5 km). Tato jeskyně je také z českých jeskyní nejvíce navštěvována. V rámci prohlídky se návštěvníci dostávají na dno propasti Macocha a pak plují 450 m po podzemní říčce Punkvě. Nejhlubšími jeskyněmi v ČR jsou Koněrupské jeskyně na Berounsku. Jeskyně tvoří tři poschodí o celkovém

výškovém rozdílu 70 m. Nejteplejšími z českých jeskyní jsou Zbrašovské aragonitové jeskyně u Hranic na Přerovsku. Průměrná teplota se zde pohybuje po celý rok v rozmezí 15 – 18 stupňů C.

Nejrozsáhlejší českou propastí je Macocha. Je 168 m hluboká a byla objevena až roku 1723. Největší hloubky dosahuje však Hranická propast (hluboká 244 m) nacházející se u Teplíc nad Bečvou.

Skály

Nejstarší geologickou rezervací na českém území je Panská skála u Kamenického Šenova. Je chráněna od roku 1895. Jde o bazaltový útvar, který připomíná varhany. V České republice nacházíme i pozoruhodná pískovcová města: v Českém ráji, v Adršpašsko-teplických skalách na Náchodsku nebo u Tisé (okres Ústí nad Labem) v chráněné krajinné oblasti Labské pískovce. Mnohé zajímavé skalní útvary vulkanického původu můžeme vidět v Českém středohoří.

Minerály

Českou mineralogickou zvláštností jsou české tektity – tzv. vltavíny. Je to pistáciově nebo olivově zbarvená sklovitá hmota, průhledná nebo průsvitná. Chemicky jde o oxid křemičitý (SiO_2) s vysokým obsahem oxidu hlinitého (Al_2O_3) a s malým podílem vápníku (Ca) nebo alkálií. Stáří vltavínů, jejichž původ není dosud uspokojivě vysvětlen, se odhaduje na 14,6 miliónů let. Největší naleziště vltavínů jsou v jižních Čechách – v oblasti Vodňan, Českých Budějovic a Trhových Svin – a na jižní Moravě – v trojúhelníku mezi Třebíčí, Moravským Krumlovem a Znojmem. Největší sbírku vltavínů má Národní muzeum v Praze.

Významným českým drahokamem je tzv. český granát nebo pyrop (křemičitan hořečnatohlinitý). Má krvavě červenou barvu a používá se ho k výrobě typických českých šperků. Vyskytuje se na Litoměřicku a v okolí Jičína. Český granát je kamenem pro měsíc leden a je symbolem poctivosti. V Třebenicích na Litoměřicku se nachází Muzeum českého granátu. Jeho nejcenějším exponátem jsou granátové šperky poslední lásky německého básníka Johanna Wolfganga Goetha Ulriky von Lewetsov.

Nerostné suroviny

Na území Čech a Moravy nacházíme rozmanité nerostné suroviny, které se však často vyskytují ve velmi malém množství, a nejsou ekonomicky využitelné.

Českou hospodářsky nejvýznamnější surovinou je uhlí. Jeho ložiska pocházejí z období prvohor (černé uhlí) nebo třetihor (hnědé uhlí). Více než polovina zásob černého uhlí se nachází na Ostravsku, kde uhlí vzniklo ze sedimentů mořského původu. Těží se zde 4/5 veškerého černého uhlí. Ostatní ložiska černého uhlí v ČR jsou jezerního původu. Najdeme je na Kladensku ve středních Čechách a v okolí Plzně.

Hnědouhelná a lignitová ložiska na českém území pocházejí hlavně z jezerních třetihorních sedimentů. Nejvýznamnější zásoby hnědého uhlí jsou v oblasti pod Krušnými horami mezi městy Kadaň a Ústí nad Labem. Určitý hospodářský význam mají také ložiska lignitu na jižní Moravě u Hodonína.

Dostatek je rovněž uranových rud, jejich těžba se však v poslední době silně omezila. Nejdůležitější naleziště jsou

na Jáchymovsku, Příbramsku, v okolí Žďáru nad Sázavou a v okolí České Lípy.

Připomeňme, že v roce 1898 objevili manželé Curieovi radioaktivní chemický prvek radium právě v uranové rudě pocházející z Jáchymova.

Pokud jde o železné rudy, jejich naleziště ve středních a západních Čechách jsou sice rozsáhlá, ale obsahují jen velmi málo kovu, a proto nemají hospodářský význam. Podobně zásoby barevných kovů jsou rozptýleny v menších ložiskách po celém českém území, aniž se dají hospodářsky efektivně využít.

Česká republika má naopak dostatek keramických a stavebních hmot. Ložiska kaolinu (suroviny na výrobu porcelánu) jsou zde nejbohatší v Evropě. Najdeme je v okolí Karlových Var a Plzně. V pískovcových oblastech severních a severovýchodních Čech se těží kvalitní sklářské písky. Ve středních Čechách jsou hodnotná ložiska vápence v okolí Berouna. Jako stavební kámen se používá také žula z Českomoravské vrchoviny nebo čedič z Českého středohoří.

Jistý hospodářský význam mají i naleziště tuhy (grafitu) v jižních Čechách a v okolí města Vrbna v podhůří Hrubého Jeseníku a ložiska fluoritu (fluorid vápenatý, CaF_2) v Krušných horách, v severních Čechách a u Ledče nad Sázavou.

Významným archeologickým nálezem poslední doby jsou zbytky uhlí v ohništích pravěkého sídliště a jeho malé povrchové naleziště, které byly objeveny v Petřkovicích nedaleko Ostravy. Oba nálezy pocházejí z neolitu a jsou dokladem nejstarší těžby a užití uhlí na světě. Stáří těchto nálezů je odhadováno asi na 20 000 let.

Ve středověku byly významnou složkou bohatství českých zemí doly na stříbro. Nejstarší zachovaný rudný důl v ČR a pravděpodobně i na světě je kutnohorský důl Osel. V 15. století se zde těžilo stříbro v rekordní hloubce 600 m. Část tohoto dolu je dnes přístupná turistům.

Půdy

České půdy netvoří ani podle typů ani podle druhů souvislé zóny, ale jejich struktura se často střídá. Tato rozmanitost má velký vliv na zemědělství a způsobuje rozdíly v rostlinné výrobě na malé ploše.

Nejrozšířenějším půdním typem jsou tzv. hnědé půdy. Pokrývají asi polovinu území státu. Jsou to méně až středně úrodné půdy. Musí se pečlivě obdělávat a hnojit, potom je možné na těchto půdách dosáhnout dobrých sklizní brambor, žita a píce. Méně se vyskytují úrodnější hnědozemě a černozemě. Černozemě se vyskytují v nižších polohách, v teplých a sušších oblastech. Jsou vhodné pro pěstování pšenice a cukrovky. Hnědozemě zasahují až do 500 m n. m. Nacházejí se v oblastech, kde je větší množství srážek. Na těchto půdách se pěstuje hlavně sladovnický ječmen a cukrovka. V polohách nad 700 m n. m. se vyskytují málo úrodné kamenité horské půdy, které jsou z větší části pokryty lesem.

Pokud jde o půdní druhy, převažují středně těžké hlinité půdy. Vyskytují se hlavně v nižších polohách. V jižních Čechách a na Českomoravské vrchovině jsou rozšířeny písčitohlinité půdy. V Polábí a na jižní Moravě se nacházejí hlavně písčité půdy.

Zpracovala Radka Hejmalová-Millar

Zábava

a) ČEŠTINA

Vyjmenovaná slova po V (případně po B, L, M, P a S, která jsme už probrali)

Doplňte I, Í nebo Y, Ý:

Jez v-dl-čkou a nožem. Snědla kamarádce třešně i v-šně. V-zkum potvrdil náš předpoklad. Při rozdávání v-svědčení dostala paní učitelka kytici kv-tků. Málem ho stáhl vodní v-r. A nyní už v-losujeme čísla z osudí. Ze Sněžky je nádherný v-hled. Městem se prohnala ničivá v-chřice. Porouchal se nám v-savač. B-dlí v nadaleké v-sce. Půjďme se podívat na v-lov rybníka. Přev-šuje ji nejméně o hlavu. Zítra s- v-zkoušíme vaše znalosti. Hraje na housle i na v-olu. Cizím l-dem nemus-š otv-rat. Na chleb-čky dala salám V-sočinu. Měl b- ses zbav-t toho zlozv-ku. Hned v-ndej tu žv-kačku. Kráva i jelen jsou přežv-kavci. V-dina bohatství ho hnala vpřed. B-la to pro ni nev-hoda. V-sledek dvakrát podtrhněte. Nev-te to náhodou v-? Ani ty nejs- v-jímka. Mezi panovníky měl v-sostné postavení. Chtěl se stát nev-ditelným. Brzo ráno se v-dali na v-let. Kuřata měla malý v-běh. Nákladní auto zv-řilo prach. V-pěstovali novou odrůdu ob-lí.

Připravila Radka Hejmalová-Millar

b) HÁDANKA

Dvoje dveře

Jsi uzavřen v místnosti, ze které vedou dvoje dveře, ale jen jedny vedou skutečně ven.

U obou dveří stojí jeden strážce. Jeden mluví vždy pravdu, druhý vždy lže. Nevíš u jakých dveří stojí lhář a u jakých pravdomluvný.

Máš jen jednu otázku a jeden pokus, aby jsi zjistil kdo je pravdomluvný a kdo lhář a aby jsi zjistil které dveře jsou správné.

Jakou položíš otázku, aby ses dostal ven?

c) ČESKÉ OSOBNOSTI

Prokop Diviš

* 26.3.1698
† 21.12.1765

Prokop Diviš
(vlastním jménem
Václav Divíšek)
se narodil

26. března 1698 v Helvíkovicích u Žamberka. Některé prameny uvádí jako datum narození 1. 8. 1696. O místě narození Prokopa Divíše jsou také rozporuplné informace - uvádí se obec Pěčín. Prokop Diviš zasvětil svůj vědecký život především elektřině; známý je především jeho vynález bleskosvodu. Diviš studoval vliv elektřiny na rostliny. Elektřina mu posloužila i při léčení nemocných.

Chudý Diviš studoval v letech 1716 - 1719 na jezuitské latinské škole ve Znojmě za podpory

premonstrátského kláštera v Louce u Znojma. V Louce později složil řeholní slib a přijal řádové jméno Prokop. V klášterní škole Prokop Diviš dále studoval filozofii a teologii. V roce 1726 byl vysvěcen na kněze.

V letech 1729 - 1735 Prokop Diviš vyučoval v klášterní škole filozofické předměty. Diviš úspěšně obhájil v Salzburgu disertační práci a byl v roce 1733 prohlášen doktorem teologie. V roce 1733 se stal podpřevorem kláštera v Louce u Znojma. V letech 1736 - 1741 Diviš spravoval farnost v Příměticích u Znojma. 7. 4. 1741 byl jmenován převorem kláštera v Louce. Od roku 1742 až do své smrti působil na faře v Příměticích.

Bleskosvod

Prokop Diviš se začal roku 1750 zabývat myšlenkou sestavit zařízení,

které by odnímalo z bouřkových mraků blesky (bleskosvod Diviš pojmenoval pojmem *stroj meteorologický*). Prokop Diviš sestavil roku 1754 první uzemněný bleskosvod na světě. Bleskosvod byl vztyčen 15. června 1754 na zahradě v Příměticích u Znojma. Celkem 400 uzemněných kovových hrotů na ústřední 42 metrů vysoké nosné tyči mělo za úkol "vysávat" elektřinu z mračen, a zabránit tak vzniku bouřky. Stožár byl upevněn třemi řetězy, které byly vodivě připevněny k železným zemním kuželům v zemi. Bleskosvod Diviš popsal ve svém pojednání *Descriptio machinae meteorologicae*. Na 10. března 1760 rozezení obyvatelé Přímětic strhli *povětrnostní mašinu* svého duchovního pastýře s odůvodněním, že je příčinou velkého sucha. V roce 1761 Diviš umístil další bleskosvod na věž přímětického kostela.

Elektroléčba

Prokop Diviš také studoval vliv elektřiny na živé organismy. Od roku 1754 se pokoušel také o elektroléčbu revmatizmu a ochrnutí. Diviš byl v kontaktu s mnoha vědci té doby. Byl také obeznámen s prací B. Franklina.

Svá zjištění publikoval v díle *Magia naturalis* (Přírodní kouzelnictví). Kniha byla později v němčině vydána v roce 1765 (Tübingen) a v roce 1768 (Frankfurt nad Mohanem).

Prokop Diviš dále sestrojil (1753) elektrický strunný nástroj *Denis d'or* (Zlatý Diviš), který byl napájen

proudem z leidenských lahví. Nástroj měl 14 klaviatur. Přístroj dokázal napodobit mnoho nástrojů a prý také lidský hlas.

Prokop Diviš zemřel 21. prosince 1765 v Příměticích u Znojma.

Zpracovala: Mirka Schullerová

d) RECEPTY

*Tuňákový salát s grilovaným sýrem

Příprava: 30 minut + grilování 3-4 minuty

Pro 4 osoby

- * 6 lžic olivového oleje
- * 2 lžíce limetkové šťávy
- * 1 lžíce bazalkového pesta
- * 250 g sýra haloumi
- * 200 g listů špenátu
- * 1 menší salátová okurka
- * 1 plechovka tuňáka
- * 1 plechovka bílých fazolí
- * 1 jarní cibulka
- * sůl, pepř

1. Olivový olej prošleháme s limetkovou šťávou a pestem a zalijeme jím na plátky rozkrájený sýr.
2. Špenátové listy a okurku omyjeme. Okurku nakrájíme na plátky. Fazole a tuňáka slijeme. Jarní cibulku nasekáme nadrobno.
3. V míse promícháme zeleninu, fazole a rozdrobeného tuňáka, ochutíme solí a čerstvě mletým pepřem, odložíme do chladu.
4. Sýr vyjmeme z marinády, ogrilujeme ho po obou stranách. Plátky sýra rozdělíme na talíře, přidáme vychlazený salát.

*Brambory s mletým masem

Příprava: 30 minut + vaření 50 minut

Pro 4 osoby

- * 1 malá cibule
- * 1 stroužek česneku
- * 2 lžíce olivového oleje
- * 500 g směsi mletého vepřového a hovězího masa
- * sůl, pepř
- * 1 lžička mleté sladké papriky
- * 1 lžíce rajčatového protlaku
- * 800 g brambor uvařených ve slupce
- * olej
- * 100 g měkkého sýra
- * pažitka, petržel

1. Cibuli nakrájíme na kostičky, česnek na plátky. Ve větší hlubší pánvi rozehejeme olej, orestujeme na něm cibuli s česnekem, přidáme maso, vařečkou ho promícháváme a opékáme asi pět minut.
2. Dochutíme solí, pepřem, paprikou, přidáme protlak a podlijeme trochou vody. Pod pokličkou podusíme asi 15 minut, odkryjeme a necháme šťávu vydušit.
3. Brambory oloupeme, nakrájíme na plátky a postupně opékáme na pánvi na rozehřátém oleji. Poté je promícháme v míse s mletým masem, rozdrobeným sýrem a nasekanými čerstvými bylinkami

Zpracovala: Mirka Schullerová

e) HUMOR

Putoval pán Boh po svete a pomáhal ľuďom. Ako tak išiel zašiel na púšť a stretol černocho ako plače pri aute. Tak sa ho pýta : " A Tebe čo sa stalo?!" a černoch na to : " Ale pokazilo sa mi auto a veziem stravu pre celú moju rodinu a ako teraz dojdem domov?" " Neboj sa nič ja som pán Boh ja ti pomôžem!" . A o chvíľu už auto štartovalo! Černoch celý šťastný sa pomodlil, poďakoval a uháňal domov.

Pán boh putoval ďalej a zašiel do Ruska. Tam pred chatrčov plakal skoro zamrznutý Rus. Tak sa ho pýta : " A Tebe čo sa stalo?" " Ale zloději mi včera pokradli drevo a mrznem aj s celou mojou rodinou!" odvetil Rus. " Neboj sa nič ja som pán Boh ja Ti pomôžem!" A zrazu bolo pred chatrčov plno dreva! Rus sa poďakoval, pomodlil a zakúril!

Pán boh putoval ďalej a zablúdil Na Slovensko priamo do Bratislavy! A tam v priekope plače chlapec v hokejovom drese. Pán Boh sa ho pýta: A Tebe čo sa stalo? Neplač ja Ti pomôžem ja som pán Boh!". A chlapec na to : " Ale v piatok hráme s Českom hokej a potrebujeme vyhrať!" A v tom si sadol pán Boh k chlapcovi a plakali spolu!

Zpracovala: Mirka Schullerová

f) ZAJÍMAVOSTI

Památky UNESCO v České republice

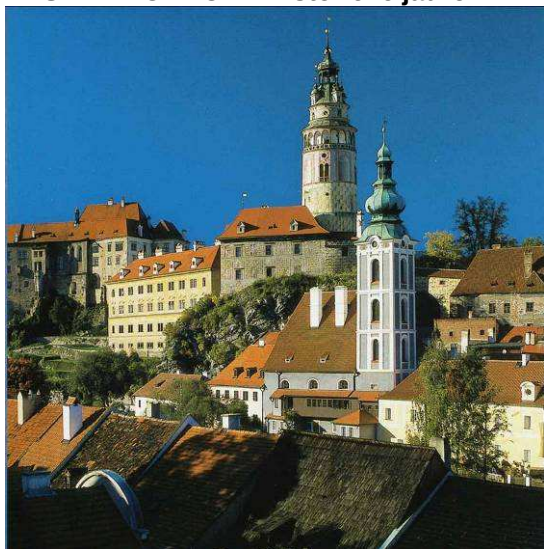
V současné době má Česká republika 12 památek UNESCO.

PRAHA – historické jádro

Historické jádro Prahy je ve světě neobvyklý soubor městských staveb, kde se prolínají architektonické slohy od románského přes gotiku, renesanci, baroko až po kubismus nebo funkcionalismus. V roce 1998 jej nadace World Monuments Fund zařadila mezi sto nejohroženějších památek světa. Do seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO zapsáno v roce 1992

ČESKÝ KRUMLOV – historické jádro

Historické jádro Českého Krumlova v jižních Čechách v pochází ze 13. století a nese gotické, renesanční i barokní prvky. Je příkladem středověkého sídla, jehož architektonické dědictví zůstalo netknuté téměř pět století. Do seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO zapsáno v roce 1992

TELČ – historické jádro

Historické jádro Telče je ceněné pro své renesanční náměstí s podloubím a pozdně gotický zámek. Telč najdete v oblasti Českomoravská vrchovina. Do seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO zapsáno v roce 1992

ŽDÁR NAD SÁZAVOU – kostel sv. Jana Nepomuckého

Kostel z 18. století ve Žďáru nad Sázavou je vrcholným dílem Jana Blažeje Santiniho, v jeho stylu se prolíná baroko s gotikou. Žďár nad Sázavou najdete v oblasti Českomoravská vrchovina. Do seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO zapsáno v roce 1994

KUTNÁ HORA – historické jádro

Historické jádro Kutné Hory na samém kraji Vysočiny s chrámem svaté Barbory a katedrálou Panny Marie v Sedlci představuje jedinečně uchovanou středověkou urbanistickou strukturu a překvapuje bohatstvím dochovaných soukromých obydlí. Sedlecká katedrála je cenná jako jeden z prvních příkladů obnovy starší poničené gotické stavby ve stylu barokní gotiky. Do seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO zapsáno v roce 1995

LEDNICKO-VALTICKÝ AREÁL – unikátní lidsky dotvořená krajina

V areálu na jižní Moravě mezi obcemi Lednice a Valtice se kloubí barokní architektura s lednickým a valtickým gotickým zámekem; krajinné úpravy vycházejí z anglických parků. S dvěma sty kilometry čtverečními patří areál k největším (lidskou rukou) dotvořeným krajinám v Evropě. Do seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO zapsáno v roce 1996

HOLAŠOVICE – tradiční vesnice

Stavební soubor 17 statků u obce Holašovice v oblasti jižní Čechy s typickými štíty je příkladem mimořádně zachované tradiční vesnice ve střední Evropě s množstvím dobře udržovaných domů postavených ve stylu jihočeského baroka. Do seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO zapsáno v roce 1998

KROMĚŘÍŽ – arcibiskupský zámek a Květná a Podzámecká zahrada

Zámek v Kroměříži a jeho zahrady jsou výjimečně uchovanou ukázkou barokního zámeckého sídla. Nachází se v oblasti Hostýnských vrchů. Do seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO zapsáno v roce 1998

LITOMYŠL – renesanční zámecký areál

Zámecký areál v Litomyšli je italského stylu. Pochází ze 16. století, o dvě století později byl doplněn pozdně barokními prvky. Je jedinečně dochovaným příkladem šlechtického sídla svého druhu. Do seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO zapsáno v roce 1999

OLOMOUC – barokní čestný sloup Nejsvětější Trojice

Olomoucký čestný sloup Nejsvětější Trojice je vůbec největším seskupením barokních soch v jedné skulptuře ve střední Evropě. Do seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO zapsáno v roce 2000

BRNO – vila Tugendhat

Vila Tugendhat v Brně je jedinečným příkladem meziválečné funkcionalistické architektury. Postavil ji německý architekt Ludwig Mies van der Rohe. Do seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO zapsáno v roce 2001

TŘEBÍČ – židovská čtvrť a bazilika sv. Prokopa

Židovská čtvrť a bazilika sv. Prokopa v Třebíči je mimořádně dobře zachovalý výjimečný architektonický celek. Srovnatelné ghetto je v Evropě snad jenom v Benátkách. Do seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO zapsáno v roce 2003

Zpracovala Radka Hejmalová-Millar

Hudební virtuoz jihoafrického původu s láskou k češtině a české kultuře – pan Justin Krawitz

Klavírní virtuóz pan Krawitz se narodil v roce 1981 v Kapském Městě, kde také vyrostl. Přestože jeho rodina nebyla nijak muzikální a nikdo ho k hudbě nevedl, v deseti letech se najednou rozhodl, že se bude učit hrát na klavír. Klavíru a hudbě okamžitě propadl a hudba je bezpochyby jeho největší životní láska. Hru na klavír vystudoval na UCT v Kapském Městě a pak pokračoval doktorským studiem v USA.

Pan Justin spolupracoval a spolupracuje snad se všemi hudebními mistry naší doby a přes své mládí má na kontě úctyhodnou sbírku ocenění a vystoupení. Už na studiích se umístil jako druhý v Johan Vos Piano Competition a v roce 2005 vyhrál první cenu v Fine Music Radio Travel

Competition. Vystupoval s orchestry jak ve své rodné zemi tak v USA. Je častým hostem univerzit a hudebních seminářů ve všech koutech světa – od Severní Karoliny přes Českou republiku až po Srbsko – kde vyučuje speciální hudební lekce. V současné době je také vědeckým pracovníkem na Gordon Institute for Creative and Performing Arts na Univerzitě v Kapském Městě.

Druhou láskou pana Justina jsou jazyky a jazykověda. Dlouho se chtěl učit nějaký slovanský jazyk a tak se dostal až k češtině. Na jeho volbu měla nepochybně vliv krásná česká hudba a také to, že se ve svých 21 letech v Kapském Městě potkal s několika krajany. Krajané paradoxně česky nemluvili, nicméně v něm o tento jazyk vyvolali zájem. Pan Justin sám říká, že čím více se o českém

jazyce a české kultuře dozvídal, tím více si ji zamiloval. Češtinu se začal učit sám s knihami a kazetami. Když v roce 2006 odešel na doktorská studia do USA, na univerzitě v Madison nabízeli také kurz češtiny. Hned se do něj přihlásil a vystudoval tam dva semestry češtiny pro začátečníky. Pokračoval stáží na institutu Bohuslava Martinů v Praze a s tímto institutem spolupracuje dodnes. Česky umí výborně, v Praze má také spoustu kolegů a dobrých kamarádů a do České republiky jezdí velmi rád. V příštím roce vystoupí na festivalu FORFEST v Kroměříži.

*Podle e-mailové konverzace
s panem Justinem
napsala Radka Hejmalová-Millar*

Určitě si nenechte ujít vystoupení pana Justina Krawitze. To nejbližší se bude konat 26. července 2011 ve 20:15 v Baxter Recital Hall v Kapském Městě. Jde o klavírní recitál. Program zahrnuje první sonátu česko-amerického skladatele Karla Husy, se kterým pan Justin vloni na tomto velkém díle spolupracoval a také tuto sonátu ve stejném roce pro Český rozhlas v Praze natočil.

Vstupenky je možné zakoupit předem přes Computicket nebo u pokladny na místě.

g) KULTURA

Film: Jana Eyrová (Jane Eyre)

Jeden z nejslavnějších románů všech dob v nové filmové verzi !

Synopse:

Jana Eyrová jako sirotek odchází od své zlé tety do internátní školy v Lowoodu. Bohužel i tam je vystavena velmi přísnému režimu i fyzickým trestům. Přes všechno utrpení a pokoření se Jana po letech stává učitelkou na internátu. Jako osmnáctiletá podává inzerát a nastupuje na místo guvernantky malé Adély v sídle rodiny Rochesterů. Setkáním s charismatickým panem Rochesterem začíná srdceryvný příběh křehké lásky, která bude vystavena mnoha životním překážkám...

Film Jana Eyrová byl natočen podle románu anglické spisovatelky Charlotte Brontëové, který vydala v roce 1847 pod pseudonymem Currer Bell a který si získal srdce čtenářů i kritiků po celém světě.

Zpracovala: Mirka Schullerová

h) ZDRAVÍ

Ovoce je zdravé, ale při dietě se vyplatí s ním šetřit

Všeho moc škodí. I ovoce při dietě. Budete-li spoléhat na jablka, broskve, banány či hrušky jako na prostředek, který vám přinese kýženou štíhlou postavu, můžete se dočkat nemilého překvapení. S ovocem by se to při dietě rozhodně nemělo přehánět, i když zcela ho vyřadit z jídelníčku by také byla chyba.

Ovoce je samozřejmě zdravé. Dodává tělu vitaminy, minerály, vlákninu, obvykle bývá chudé na tuky i bílkoviny. Energetická hodnota ovoce je však oproti zelenině významně vyšší, protože je sladší.

Když chceme snížit váhu, musíme jíst ovoce v přiměřeném množství a dát přednost vhodnějším druhům.

Stačí dva kousky denně

Odborníci rozhodně nedoporučují založit dietu výhradně na ovoci. Kromě toho, že tím tělu nedodáte dostatek jiných potřebných látek, k naplnění žaludku budete potřebovat poměrně velké množství ovoce, čímž ovšem do svého organismu "nacpete" nadbytek sacharidů. Kvůli kolísání hladiny cukru v krvi navíc můžete dostat brzy zase hlad.

Zatímco zeleninu si můžete dopřávat v podstatě bez omezení, s ovocem buďte opatrnější: při redukci váhy je vhodné sníst jeden, maximálně však dva kusy ovoce za den.

Za porci považujeme například jedno středně velké jablko, pomeranč, sto padesát gramů jahod nebo jiných drobných plodů.

Pozor na banány a hrozny

Těžko stanovit, které ovoce je nezdравější, ideální je samozřejmě pestrost. Pokud jste na dietě, mohl by vám jako pomocník posloužit známý "strašák" hubnoucích: glykemický index. Po potravinách s vysokým glykemickým indexem budete mít znovu brzy hlad.

Vhodné jsou například jahody, borůvky, maliny, ostružiny, broskve, nektarinky, jablka, třešně a višně, hrušky, švestky. Dopřát si můžete i jiné druhy ovoce, jako je papája, pomelo, pomeranče, mandarinky, ananas, mango, kiwi.

Naopak banány nebo hroznové víno už mají vyšší glykemický index, proto se pro dietáře moc nehodí. Vhodné není ani přezrálé ovoce. Zráním se zvyšuje glykemický index i jeho energetická hodnota.

Existuje i jeden fígl, jak celkový glykemický index ovocného jídla srazit dolů. Doporučujeme kombinovat ovoce například s jogurtem nebo tvarohem. Protože obsahují bílkoviny a tuk, nejenže snížíme glykemický index výsledného jídla, ale také vás tato svačinka zasytí na delší dobu.

Pozor si dávejte také na sušené ovoce. I tady platí, že je zdravé, ale kvůli cukrům ve větším množství nevhodné.

Pokud si váhu udržujete a nechcete ji snižovat, pak může být sušené ovoce dobrou alternativou k zahrnutí chutí na sladké. Konzumují jej také aktivní sportovci, když potřebují rychle dodat energii pro výkon.

Také kompoty, džemy, marmelády a kandované ovoce byste měli vybírat se sníženým obsahem cukru či slazené nekalorickými sladidly.

Zpracovala: Mirka Schullerová

Správná řešení:

Čeština:

Jez vidličkou a nožem. Snědla kamarádce třešně i višně. Výzkum potvrdil náš předpoklad. Při rozdávání vysvědčení dostala paní učitelka kytici kvítků. Málem ho stáhl vodní vír. A nyní už vylosujeme čísla z osudí. Ze Sněžky je nádherný výhled. Městem se prohnala ničivá vichřice. Porouchal se nám vysavač. Bydlí v nadaleké vísce. Půjďme se podívat na výlov rybníka. Převyšuje ji nejméně o hlavu. Zítra si vyzkoušíme vaše znalosti. Hraje na housle i na violu. Cizím lidem nemusíš otvírat. Na chlebičky dala salám Vysočinu. Měl by ses zbavit toho zlovyku. Hned vyndej tu žvýkačku. Kráva i jelen jsou přežvýkavci. Vidina bohatství ho hnala vpřed. Byla to pro ni nevýhoda. Výsledek dvakrát podtrhněte. Nevíte to náhodou vy? Ani ty nejsi výjimka. Mezi panovníky měl výsostné postavení. Chtěl se stát neviditelným. Brzo ráno se vydali na výlet. Kuřata měla malý výběh. Nákladní auto zvířilo prach. Vypěstovali novou odrůdu obilí.

Hádanka:

"Co by mi poradil tvůj kolega?"

Zeptáš se strážce (jedno kterého) co by ti poradil jeho kolega. Po odpovědi se vydáš na druhou stranu.

PROTOŽE: pravdomluvný by ti řekl pravdu, čili že by tě lhář poslal špatně, takže ty půjdeš na druhou stranu. Zatímco lhář by ti lhal o tom, co by ti poradil pravdomluvný, čili by tě poslal na opačnou stranu také.